

See jube sügis

Ja ongi suvi läbi. Hea küll, kalendri järgi kestab ta veel mitu nädalat, ent tegelikult teavad kõik, et lõpp tuleb koos augustiga.

Muidugi tähistab september uut algust. Isegi teleprogrammid muutuvad paremaks. Loomulikult on sügisel oma võlu, pealegi lubatakse, et tänavu on ta kuldne ja seenerikas.

Aga ikkagi on sügis pigem kurb. See kuldne pillerkaar on vaid viimne kriise enne häbumist ja kõdu. Siis jäävad ainult vihmad-hallad-pori. Ka kõik nn tonditähtpäevad on paigutatud just sügisesse – mardipäev, halloween jne. Ja tänavu veel masu.

Hea küll. Tegelikult ongi sügisel oma võlu, kuid minu meelest ei seisne see niivõrd kullasäras, kui just kurblikkuses ja tontlikkuses. Selles on midagi müstilist, mõtlemapanevat. See hetk, kui tuul äkki pöördub, taevasse kogunevad külmsinised pilved ning sume hilissuvi on järsku kadunud. Linnud lendavad kurblikult karjudes lõunamaale (huvitav, miks kevadel samad hääled hoopis rõõmsad tunduvad?).

Siis võib minna tuppa, läita tule ning mõnuleda selle ees. Kuid miks mitte teha enne seda üks jalutuskäik viimas, et soojus ja valgus veel mõnusamad tunduksid! Kes armastab käsitööd, siis selle jaoks on just praegu parim aeg. Kellele meeldib lugeda, siis sedagi on nüüd toredam teha kui suvel.

VIVIKA VESKI

LUGEJA KÜSIB

Söödikud maasikajuurtel

ERAKOGU

Rajasime uue istandiku aastaid muruniidukiga hooldatud alale. Juuli lõpupoole hakkasid taimed närbuma. Asja uurides nägin maasikataimede all mullas erineva suurusega tõukusi, kellest ilmselt tulevad mardikad.

Kes on see õgard, kes söi ära kõik kevadel uudismaale istutatud maasikataimede juured? Saadan teile ka mullast võetud tõukude pildi.

Vastab
VÄINO PALLUM

Need aplad söödikud, kes hävitasid teie maasikataimede juured, on hariliku maipõrnika (*Melolontha hippocastani*) tõugud. Hariliku maipõrnika on laialt levinud mardikas, kes on 22–26 mm pikkune, heledate punakaspruunide kattetiibade, musta pea ja pruuni eesseljaga.

Mardikas lendleb mai lõpul ja juuni algul soojadel tuulevaiksetel õhtutel. Ta sööb paljude lehtpuude ja -põõsaste (vilja- ja ilupuude ning -põõsaste) lehtedesse suured ebakorrapärased augud. Tugevama kahjustusel jäävad lehtedest järele ainult pearood.

Mardikas muneb enamasti hõreda taimestikuga kuiva mulda kuni 10 cm sügavusele. Seejuures eelistab ta kerge lõimise huumusrikast pinnast. Munast koorunud vastsed – konutõugud – elavad mullas 4–5 aastat. Esimesel suvel on nad 5–10 mm pikkused ja toituvad peamiselt kõdust, hiljem taimede narmasjuurtest. Kolman-

dast aastast alates võivad nad maasikataimede juured täielikult ära süüa, eriti siis, kui tõuke on palju.

Neljandal või viiendal suvel saab tõuk täiskasvanuks. Siis on ta 45–60 mm pikk, omapärase C-kujuliselt kõverdunud keha ja 3 paari rindmikjalgadega olend. Värvus on tõugul määrdunudvalge, tagakeha läbipaistva soolestiku tõttu sinakashall, pea aga läikiv ja kollakaspruun.

Paharet nukkub juunis-juulis. Koorunud noormardikad jäävad mulda talvituma. Järgmisel kevadel nad väljuvad sealt ja lendavad puudele-põõsastele toituma.

Pika elutsükli tõttu võib mardikaid rohkesti lendlemas näha vaid iga 4–5 aasta tagant.

Maipõrnika tõukude kahjustuse vähendamiseks või lausa vältimiseks harige maasikataimede reavaheid korduvalt. Kobestage mulda puhmaste ümber ning koguge ja hävitage mullaharimisega nähtavale tulnud tõugud.

Väetage taimi küllaldaselt täismisneraalväetisega ja mullake neid korduvalt, et juurestik oleks tugev. Kui val ajal kastke.

Esimeste närbumistunnuste ilmne misel kõrvaldage kahjustatud taimed koos suure mullapalliga.

Vältige komposti ja muude orgaaniliste väetiste kasutamist maasikataimede kasvu ajal, sest huumusrikas muld meeldib põrnikale.

Orgaanilist väetist (rikkalikus koguses) andke rajatava maasikaistanduse eelkultuurile.